

CANCELL.
MARTIS B.
1716.

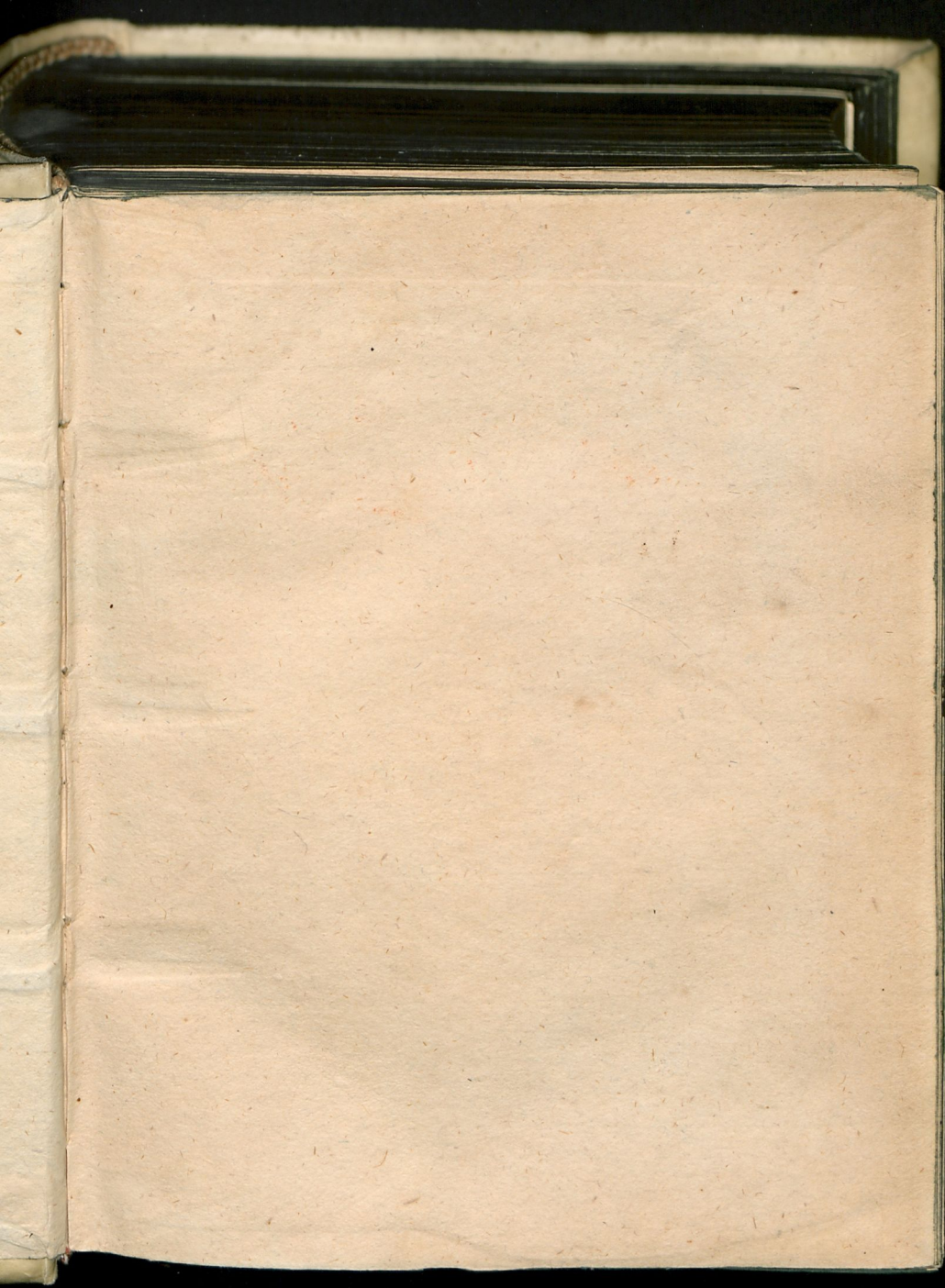
IX. B. 99

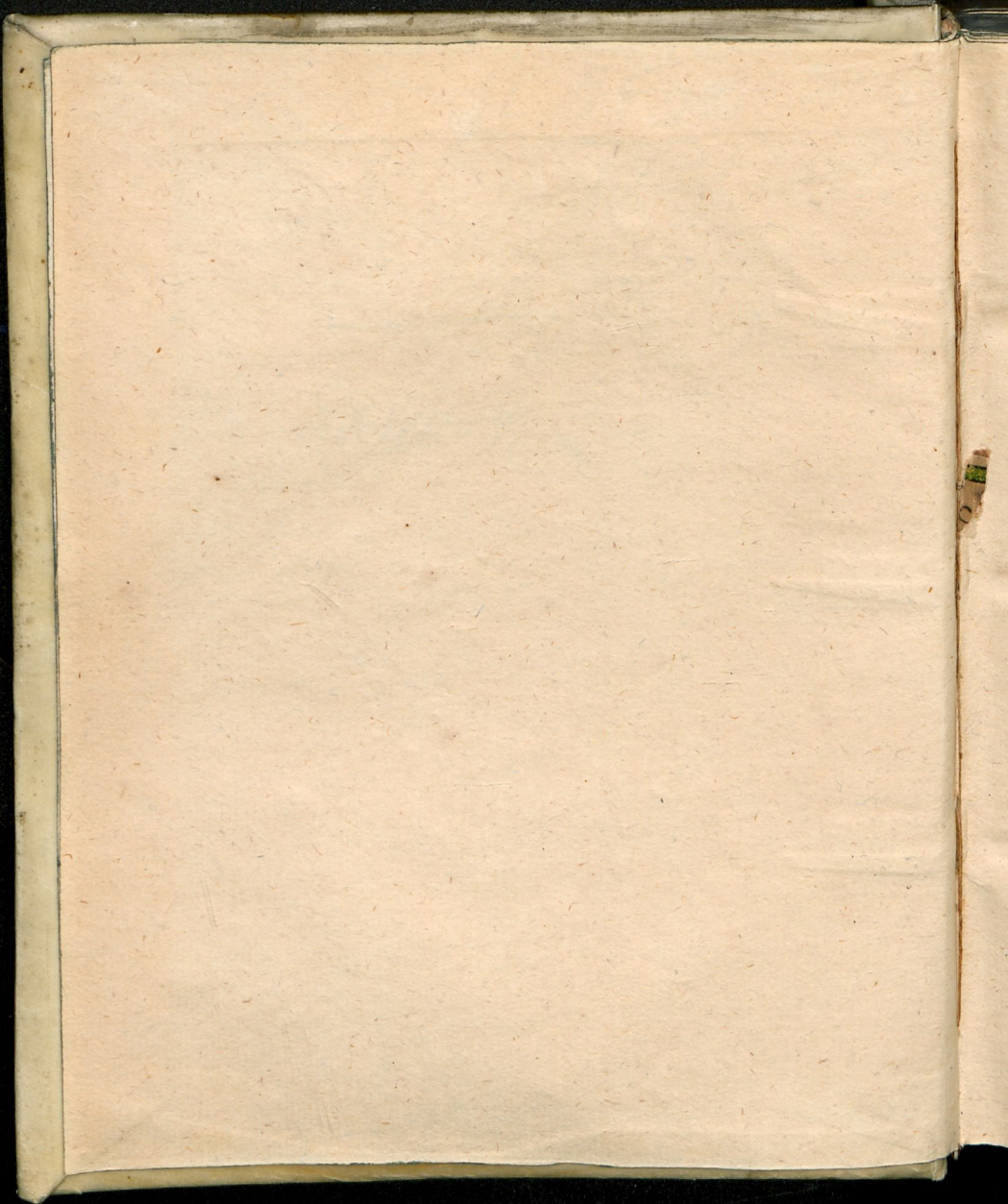
Gled

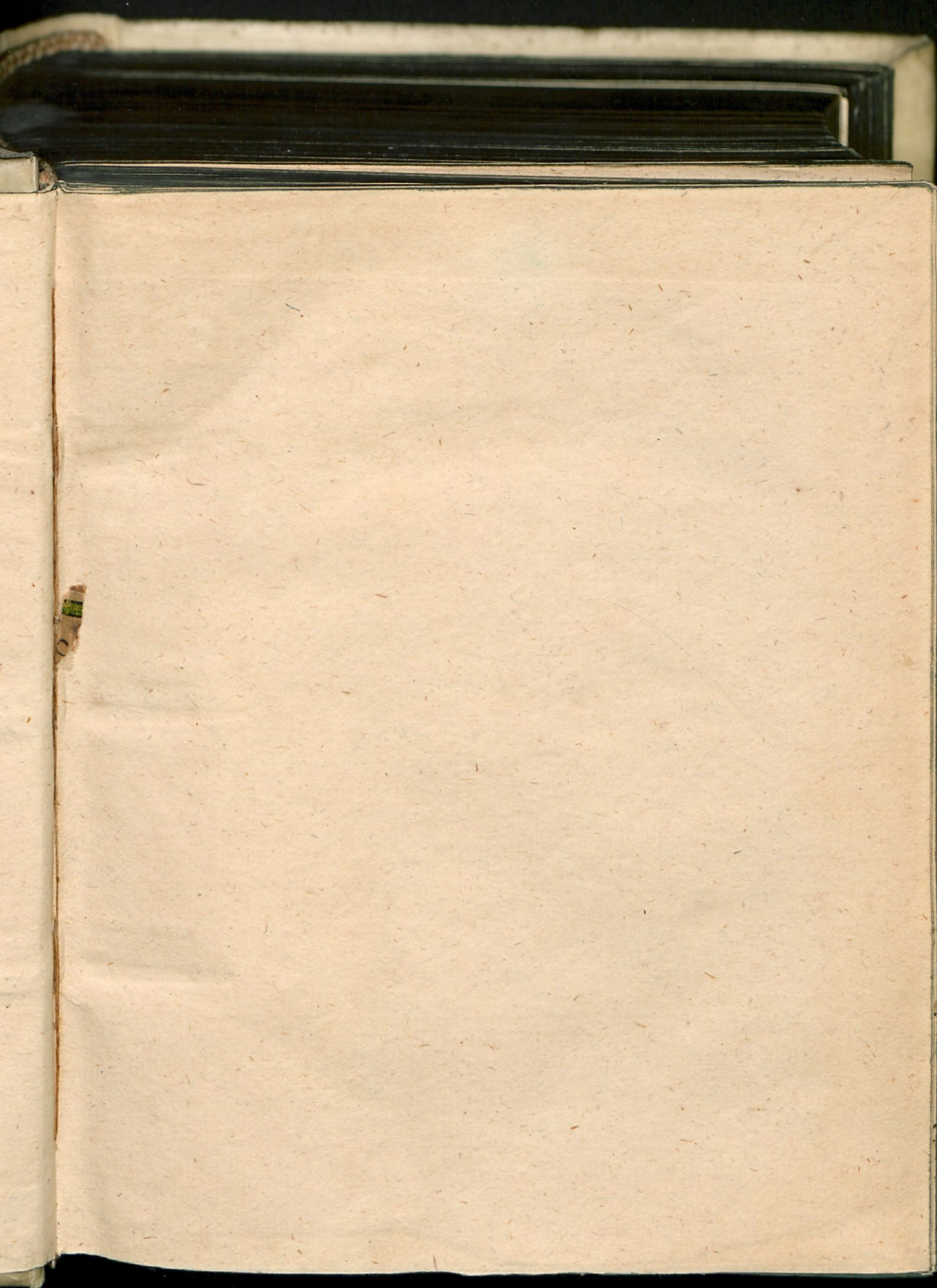
55.

~~2. 5. 11. 7~~

~~XXVIII. 9.~~

[Faint, mostly illegible handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or Carolingian minuscule, covering the majority of the page. The text is arranged in several lines, with some larger initials or headings visible.]

ii
iii
iv
v
vi
vii
viii
ix
x
xi
xii
xiii
xiv
xv
xvi
xvii
xviii
xix
xx

XVII. De bonis laudemialibus, An ⁱⁿ ^{un} ^{de} ^{Logzins} ^{quibus}.

XVIII. De iure Praefationum.

XIX. De iure liciti sed non honesti.

XX. De voto informativo.

XXI. De ioco.

XXII. De eurentaticis seu strata gematibus iuris. An
singulis seu singulis

XXIII. De iure stabulorum.

XXIV. De iure tabaci.

XXV. De iure rerum, casuamissarum.

XXVI. De iudicio fortuna.

XXVII. De iure fontium, An ⁱⁿ ^{un} ^{de} ^{Common} ^{Rest}.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

C. D.
DE
JURE APUM

Vom
Bienen-Recht.

SUB PRÆSIDIO
DN. PETRI MÜLLERI JCTI,

Consiliarii Saxonici, Pandect. Professoris, Curia
Provincialis, Facultatis Juridicæ ac Scabinatus
Assessoris & Decani,

ad d. Augusti.

Anno Christ. MDCLXXXV.

In Auditorio Jctorum.

disputabit

JOH. NICOLAUS KILLMAR,
Stolbergâ Cheruscus.

Editio Quarta.

IE NÆ, Literis EHRICHIANIS.
Anno 1711.

C. D.
DE
JURE APUM

Wien
Wienens-Resid.

SUB PRASIDIO
DN. PETRI MÜLLERI I.C.T.

Consilii Saxonici, Pandect. Professoris, Curis
Provincialis, Facultatis Juridicæ Sabinianæ
Altorf. & Dessau.

ad h. Augusti.
Anno Chri. MDCLXXXV.

In Auditorio Saxonum.

disputatus
JOH. NICOLAUS KILLMAR,

Stolbergæ Civicus.

Actus Saxonum.

LENÆ, TERTIO FRIEDRICIANIS.
Anno 1785.

PROOEMIUM.

I, quâ Sapiencia divinum numen
in ordinanda rerum universitate
utitur, eadem attentione singula dis-
cuteremus, non aliter fieri posset,
quàm ut pius quidam stupor ac per-
petuus motus agitaret animum. Non enim exi-
stimandum quali quicquam sine certa destinatio-
ne ac fine factum, cum quicquid intuemur, per-
fectissimum Sapienciæ divinæ monumentum ex-
hibeat. Nec ulla tam levis res est, quæ non am-
plam virtutis excolendæ materiam præbeat. Ap-
pis, certè, quo specie externâ tenuior, eò majori præ-
stantia sese commendat: ut cum omnibus possit
exemplo esse virtutis, tum eos præcipuè, qui ele-
gantioribus studiis navant operam, ad optima
quæque impellere queat. Non obiter & confusè
coeunt apes, sed quasi ratione præditæ ordinem
servant tam accuratum, ut civitatem videas, ac
Rempublicam optimè instructam: Ad nutum Re-
gis sui intenta mandata sibi excipiunt, sine mora
etiam exequuntur: hoc ipso docentes nihil re-
ctè fieri posse nisi certo ordine constet, &

nexu, nihil unquam præclare actum, nisi ductore præeunte ac magistro. Quod si nec chorus concinnè institui, nec naves contra hiemes ac tempestates ornari satis, nec instructissimus exercitus contra hostilem vim præstari invictus sine justo ordine potest: sanè si ullibi, in studiorum re imprimis necessaria ordinis ratio. Et si qui sunt, qui sine Doctore egregium quoddam in studiis expediri posse sibi persuadent, ii pueris videntur similes, qui cum nondum satis virium habent, & tamen soli sine manu ductore incedere conantur, sapius solo illi dant inconsideratæ fiduciæ suæ pœnas. Industriam si respicias apum & quàm fervidè, quanto labore præstantissima, quæque è patentibus campis in cellulas suas convehant, ferreus sis nisi otium iners ac molles delicias longius hinc abesse jubeas, idque tantò majori conatu, quo divinior fructus ex assiduitate studiorum redundat. Coneris saltem necesse est: nec te dura laborum frangant. Quò præstantior est eruditio, eo severiori opus est nisu. Nunquam maxima vili constant; generosiora animalia diutius latitant in parentum visceribus. Totis igitur viribus niti oportet, dum præstantissimis rebus instrui volumus. Illud in apibus cum primis admirandum, quod tam prudenter ac callidè urantur tempore, & ubi copia datur ac usus florum, non molestias detrectent quascunque pro colligen-

urdon

2 A

ligendo rerum optimarum apparatus. Quo ipso nos monere videntur, ne optatam rei bene gerendæ occasionem præterlabi patiamur. Brevibus spatiis inclusa vita nostra, nec tanta sunt capacitate mentes nostræ, quæ omnem varietatem ac copiam rerum complecti queant. Utendum tempore, quod semel amissum revocari non potest: fluminis instar labitur: & cum præteriit ejus demum celeritatem intelligimus. Dum genua virent, incumbendum literis: quod sequitur tempus frigidius est & langvidius, quàm ut laboribus ferendis sit idoneum. Non quodvis ex quodvis promiscuè decerpunt apes, sed quod usui suo aptum summa solertia ac delectu colligunt: Ita quilibet id agat, ne utilitatibus suis desit. Sanitatem apprimè juvat ciborum delectus; in vera eruditione paranda id amplectamur maximè, quod congruit, quod necessarium est.

*Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
Aurea perpetua semper dignissima vita.*

Quæ si negligimus in nosmet, in publicam rem injurii sumus. Hæc dum meditator, non abs re fore putavi, si & hîc apum naturam imitatus ex amplissimo juris campo selectiora nonnulla de jure apum colligam, inque medium afferam, id futurum sperans, ut mellifluus optatusque fructus labores hosce non deserat.

CAPUT. I.
DE
APIBUS IN GENERE.

SUMMARIA.

I. Unde dicta apes. De apibus agit *Physicus*, quatenus eas considerat, ut insecta vitamq; earum. II. *Politicus*, quatenus pro optima republica deducenda argumentum sumit, comparatque cum earum sedulitate civium studia. III. *Historicus*, quatenus observat ex advolatu & congregatione bona vel mala omina. Aliquot casus notabiles referuntur. IV. *Jureconsultus* considerat justum vel injustum quidnam sit circa eas, inclusionis, eque ac furti & aliarum rerum ratione. Et sic agit de apibus non secus ac de aliis rebus naturalibus tam vegetabilibus, quam animantibus. V. Apes alie dicuntur *Cicures*, alie *Sylvestres*; Omnium tamen eadem h. e. fera est natura. Neque mixti generis sunt.

Th. I.

Apes vel *Apis* ex ἀπὶ πῆξ, quod sine pedibus nascantur. *Virg. Trunca petum primò. Apiarium* locus, ubi apes continentur. *Apiastrum*, herba, qua apes admodum delectantur. *Apiarius* & *apiatus* quoque dicitur. *Lege Lib. 4. Virgilio.* De apum mundissimorum animalium ac naturâ congregabilium natura, vita, morbis, mellificatione, ordine & talibus agit *Physicus*. Inter insecta omnia principatus apibus & jure præcipua admiratio, solis & ex eo genere homi-

minum cauſa genitis inquit Plinius *Lib. 11. cap. 5.*
Vitam apum ad annos ſex, nonnullarum ad 7. ex-
tendunt. Morbos ſuapte natura ſentire, ægrotan-
tes potiſſimum cum ſylua flores æruſinosos tulerit,
atque etiam temporibus ſiccis. Mella contrahunt
ſuccumque dulciſſimum, ſubtiliſſimum & ſaluberrimum
conſingunt & ceras. Ordinem eas habere
& rempublicam & quod maximè mirum ſit, mores
habent. Regibus omnibus, inquit Plinius, forma
ſemper egregia, & duplo quàm cœteris major,
ingreſſus celiſior, in fronte macula quodam
quaſi diademate candicans: Mira plebis circa eum
obedientia, cum procedit unà eſt totum examen,
circaque eum conglobatur, cingit, protegit, cerni
non patitur. Et ſe quæque proxima cupit eſſe,
& in officio conſpici gaudet. De quibus Virgilius
lib. 4. Georg. ſcite canit;

*Prætere regem non ſic Egyptus, & ingens
Lydia, nec populi Partiorum, aut Medus Hydaſſes
Obſervant, rupere fidem, conſtructaque mella
Diripere ipſa, & crates ſolvère favorum.
Ille operum cuſtos, illum admirantur & omnes
Circumſtant fremitu denſo, ſtipantque frequentes
Et ſæpè at tollunt humeris, & corpora bello
Objeſtant, pulchramque petunt per vulnera mortem.
Illis ira modum ſupra eſt, læſæque venenum
Morſibus inſpirant, & ſpicula cœca relinquunt,
Affixæ venis, animasque in vulnere ponunt.*

Et

Et Harstorffer im Poëten = Trichter. 3. part. p. 148.

Das zarte Jungfer = Bold / der güldnen Rücken Art /
Macht sich mit hellem Tag auf ihre Blumen = Fahrt /
Und saugt das Zucker Safft aus den geblühen Bäumen.

Plura, utpote quos flores non attingant apes, quos non purgant, quo fugentur, an sanguinem habeant, quot diebus operentur prædivinent futura, quot diebus peragant foetus, cellæ omnes sex angulæ, à bruma ad Arcturi exortum somno alantur, nunquam visus sit coitus, defunctas sepe liantur ab aliis, qua arte reviviscant, earum lingua qualis, vide apud Plinium *historia mundi edit. Jacobi Dalechampii in indic. voc. apes.* & Aristotel. *d. histor. animal. lib. 1. cap. 1. & lib. 5. c. 21. & seqq.* addat. elegans disert. D. Rappolti *de Apibus.*
Die Bienen machen nicht das Honig / sondern tragen es zusammen / late Zeiller. *cent. 4. quæst. 33. pag. 167.*

Th. II. Complures *Politici*, inprimis Pontificii, de optima republica differentes, monarchicum statum præ omnibus laudant eumque tanquam naturalem sive naturali inclinationi maximè conformem commendant: Quicumque, dicunt, status ordini naturæ est convenientissimus, ille quoque præstantissimus. Atqui regalis status talis est: Siquidem *in apibus Princeps unus*, quem reliquæ fideliter sequuntur; *Grues* quoque ordine literario,

rio, sive in formam literæ unam insequuntur, Plinius *Histor. natur. lib. 1. cap. 17.* Id quod Jus Canonicum *in can. in apibus 41. caus. 7. quest. 5.* infert: *In apibus Princeps unus est, & grues unam sequuntur ordine literario: Imperator unus, iudex unus Provincia. Roma ut condita est duos fratres simul habere Reges non potuit, & parricidio dedicatur. In Rebecca utero Esau & Jacob bella gesserunt, singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Quod tamen argumentum pro republica simpliciter optima alii non admittunt; Ita D. Conring. in *diff. d. differentiis regnorum th. 32.* vocat eam ratiocinationem perineptam, nec enim hominum & apum par ratio est: nam, quod hisce commodissimum est, nihil verat illis esse maximè incommodum. Quomodo præterea industria apum cum civium operibus conferatur, vid. egregium libellum Johann. Loccenii *de republica apum cum imperii civili comparata.**

Th. III. *Historici* quam plurima circa apes earumque examina pro bono æquè ac malo augurio observant. Apes cum signa amplecti visæ fuissent (id verò non rarò factum historiarum docent,) prodituro in aciem exercitui malum infaustum-

B

que

que omen dabant. *De Scipione* dicitur, eum ad-
versi cum Hannibale prælii prodigia cum alia ha-
buisset, tum etiam examen in arbore, quæ præ-
torio imminebat, confidens. Livius *Lib. 21. cap.*
46. & Romæ in ipsa urbe apum examen in ipso
foro visum præter alia prodigia, ob quæ suppli-
catio Romæ ad omnia pulvinaria decreta fuit.
Idem *Lib. 24. cap. 10. in fin.* & quod Casini (Sa-
mnitium id fuit oppidum) examen apum ingens
in foro considerit, quo anno duo Coss. improvi-
dè contra Hannibalem pugnantes & interfecti,
veluti orbam Rempublicam reliquerunt. Plu-
tarch. *in M. Brut.* pugnam Bruti & Casii cum
Augusto & Antonio ad Philippos describens, enu-
meratis pluribus ostentis, *examina*, inquit, *apum*
ad locum quendam intra castra convenerunt: eum
locum auruspices exterminarunt, suspicionem amo-
lientes, quæ militum animos planè occuparat, &
ipsum jam Casium ab Epicuri decretis ad se pau-
latim subducebat. Itaque in presentia prælio de-
cernere non admodum cogitabat, trabendumque
bellum suadebat, Bernegg. Observ. miscell. 5. ad-
dat Florus Lib. 2. cap. 6. & Lib. 4. cap. 2. §. 45.
ibique Freinshemius. Nec de diis possumus que-
ri, inquit, Florus, imminentem temerario duci
cladem prædixerant, insidentia signis apum a-
gmina,

gmina, & aquila prodire volentes, & commis-
sam aciem secutus, ingens terra tremor. Lincan.
lib. 7.

-- -- ereptaque pila liquavit
Arbereoque nocens fumavit sulfure ferrum:
Nec non innumero cooperta examine signa
Vixque rebulsa solo.

Lindembrog. *ad Ammiani Marcell. l. 18. p. 74.* Di-
on. *lib. 54. pag. 611.* Contra, boni agmina apuna
fuisse ominis testantur Historici. Sic *Platonis* dor-
mientis in cunis parvuli labellis apes mel inferu-
erunt. Qua re audita prodigiorum interpretes
singularem eloquii svavitatem ore ejus emanatu-
ram dixerunt, *Valer. Maxim. lib. I. cap. 6. in fin.*
Plin. lib. II. cap. 17. & *Cicer. lib. I. de divinatione.*
Idem *D. Ambrosio* Mediolanensium Episcopo in-
fanti contigisse narrat in ejus vita *Paulinus* teste
Berneggero cit. loc. ut ex eo verè demonstraretur
eloquii ejus futura svavitas & magnitudo.
Cujus augurii meminit *Babstista Mantuanus* in
carmine, quo vitam *Ambrosii* descripsit:

Cum puer in cunis olim dormiret apertis,
Fortè labris examen apum super illius ora
Sedit, & ingrediens buccas, tenerumque palatum

Invenisse favis tectum se credidit : at mox

In sublime volans altos discessit in Austros.

Hoc pater augurio latus : si vixeris , inquit ,

Chare puer , tua te mittet fecundia ad astra.

In historia Electionis Pontificis Urbani IIX. quam edidit Conringius, circa finem notatu dignum refertur; paucis diebus ante electionem Urbani magnam vim apum in Collegio Vaticano Versus Tusciam convolasse, & examen supra fenestram futuri Pontificis cellam contingentem parieti adhaesisse. Hoc sane si fortuito contingit, pro notatu digno casu haberi potest, quod paulo antequam Cardinalis ex Tuscia oriundus (cui apes pro insignibus gentilitiis erant) eligeretur, examen apum ex Tuscia advolaverit, & supra cellam ipsius in conclavi collocaverit. Sed si speciali ordinatione divina providentia id evenit, qua (ut S. Job. Damascenus existimat) interdum naturalibus rebus abutitur ad praedicendum rerum eventus, quos per se significare apte nata non sunt, dicemus, hoc signo Deum voluntatem suam de eligendo Papa declarare, & in mediis contentionum & privatorem commodorum tenebris lucem electoribus afferre voluisse.

Th. IV.

Th. IV. *Jureconsultus* agit de Apibus, non secus ac de aliis rebus naturalibus, tam animatis vegetabilibus. l. 10. l. 48. §. 1. de *Usufr.* quam animantibus brutis tot i. ff. si *quadrup. pauper.* fec. l. 12. 13. 15. 16. *Inst. d. rer. div.* habet enim Jurisprudencia subjectum materiale cum omnibus disciplinis commune, ut verum fit, quod *Mercer. libr. 1. opin. c. 4.* dicit: *per omnes scientiarum perceptiones discurrere Jurisprudentiam, nec eis quidem carere posse, nisi enim carere putes qui ab alio mutuatur.* Formale subjectum heic sunt apes, quatenus de iis jus in foro redditur. Uti de apibus in jure nostro agitur *in l. 9. §. 1. ff. de Usufr. l. 6. ff. d. furt. l. 5. §. apum. ff. de acquir. rer. domin. §. apum. Instit. d. rer. divis. l. 8. §. ult. famil. bercisc. l. 27. §. si cum apes. ff. ad L. Aquil. l. 49. ff. eod.* Ut hinc facile constet, quid per Jus Apum intelligatur, nempe facultas jure competens circa ista animalia; quæ potissimum consistit in *acquirendo seu includendo, & amittendo.*

Th. V. Apes sunt vel *Cicures*, quæ alveis inclusæ ex diuturna consuetudine & assvesatione unius loci avolare & revolare solent. Vel *Sylvestres seu feræ*, quæ nullius sunt. Equidem dubitatum fuit de Apibus, ni in feræ essent naturæ: quibusdam existimantibus, hæc immensæ

B 3

subtri-

subtilitatis animalcula magis inter infecta, quam inter feras bestias referenda esse; Verum auctoritate & iudicio veterum Jurisconsultorum receptum est, omnibus apibus generaliter feram naturam esse tribuendam. *l. 5. §. 2. ff. d. acquir. rer. domin.* neque existimandum est, eò quod evolare & revolare solent, eas aliquid de natura mansuetorum animalium participare, & sic mixti generis esse. *§. 15. f. d. rer. div. & acqu. rer. domin.* secus ac Plinius *lib. 11. cap. 5.* vult, apes neque feri, atque mansueti generis esse. Varro verò *de re rustica lib. 3. cap. 6.* quasdam feras, quasdam mansuetas apes facit, quam distinctionem probare videtur Paul. *in l. 26. ff. d. furt.* Alio modo distinguit Averroes *ad Aristot. de generation. animal. lib. 3. cap. 11.* quod tres sint species Apum; una quæ mellificat, quæ Apes appellantur; alia verò Reges apum: tertiam appellant Fucos seu matres apum.

CAP.

CAPUT II.

^{agit} DE INCLUSIONE APUM.

SUMMARIA.

- I. Deus concessit hominibus in omnia subterranea dominium.
II. Tria genera animalium sunt, & ratione eorum tres
fermantur regula. III. Apes sunt res nullius & fiunt oc-
cupantium. IV. Quanquam Principes licentiam occupa-
ndi feras bestias coarctaverunt, hoc tamen ad apes non est
extendendum, ea enim fiunt adhuc occupantium. V. Apes
ergo & fados, quos fecerunt h. e. domos & cellulas melle
plenas cuiq; eximere licet. VI. Quid, si apum examina
in arbore aliena dependeant, num quis alterius fundum
ingredi possit? VII. Quatenus de Jure Carolino & Sa-
xonico licitum sit apes includere.

Th. I.

HO ipso dum ex assignatione & donatione
Dei dominium humanum tam privatum,
quam commune est ortum, & Proto-
platti repraesentarunt posteros suos tum ut uni-
versos tum ut singulos, D. Alberti *in aureo tr.*
quem vocat compendium juris naturæ orthodox. theo-
logic. conform. c. 7. §. 14. naturæ auctor permisit po-
testatem singulis omnibus, quod in libertate natu-
rali permanfit, neque à quoquam captum & in suam
proprietary redactum est, apprehendi & in
suam

suam proprietatem redigendi; Et hoc est, quod dicitur jure naturali omnia fuisse communia *arg. l. 5. ff. d. J. & J.* & omnia indivisa omnibus veluti unum cunctis patrimonium Justin. *lib. 34.* Quæ itaq; cœlo, mari & terra nascuntur, nec ad alium pertinent; res vacuæ sunt & alicujus propriæ fieri possunt, idq; tam de jure divino, quam humano. Matth. Welsch. *in parat. ff. d. acquir. rer. dom. n. 7.*

Th. II. Quemadmodum autem tria genera sunt animalium ratione carentium, aut enim sunt ejusmodi feræ naturæ, ut non nisi vi quadam occupentur s. capiantur, atque eo quoque modo retineantur; vel feræ quidem sunt naturæ, sed avolare & revolare solent; vel sunt mansvetæ naturæ. Pro hocce animalium diversitate *tres* formantur *regule*: *Prima* est, quod primi generis animalia capta à nobis tamdiu sint in potestate nostra, donec custodiam nostram evaserint, atque se in libertatem naturalem receperint. *Secunda* est, quod secundi generis animalia tamdiu sint in potestate nostra, quamdiu animum revertendi non deposuerint, sive consuetudinem revolandi non amiserint: *Tertia* est, quod tertii generis animalia nostra maneant, etiamsi turbata conspectum nostrum effugerint.

Th. III. Apes itaque, antequam alveis poivatorum includuntur, sunt res *nullius* sed secundum quid,

quid, quæ ita comparatæ sunt, ut occupantis fieri possint, atque sic omni jure fiunt occupantium. Apes enim, inquit Imperator, cum earum fera sit natura, quæ in arbore nostra consederint, antequam in alveo à nobis concluduntur, non magis nostra intelliguntur, quam volucres, quæ in arbore nostra nidum fecerint; ideòque si alius eas incluserit, is dominus earum efficitur, scil. apes in arbore nostra, alius sine furto eximere poterit, nec furti nobis tenebitur, idque fit naturali modo acquirendi dominii, nempe jure occupationis. §. apum 14. Inst. d. rer. div. Et l. naturalem. §. apum ff. d. acqu. rer. non minus ac ciconiæ, quæ nidos in fastigiis domuum ædificarunt, domuum dominorum erunt.

Th. IV. Et quamvis Principes occupationem ferarum bestiarum subditis suis non amplius permittunt, sed sibi venationem s. facultatem occupandi feras in nullius dominio existentes non sine rationibus justis propriam fecerunt, ut illud inferioribus ex gratia concedant; jus tamen includendi apes integrum atq; liberum hæctenus subditis reliquerunt, non enim quicquam insectorum, qualia sunt apes, **Die Bien ist ein wilder Wurm/Weichbild.** art. 120. ibique Gloss. ademptum esse subditis constat, ideoque ex hodiernum occupanti cedunt; neque respectu earum furtum fieri potest. Atque sic Scabini

Lipfienfes anno 1663. ad requisitionem Hieronym.
von Mingwitz pronunciarunt: Ob gleich gemeld-
ter Franz einen Schwarm in euren Gerichten zu
Briessen aus einer Eiche hinter dem Pfarr- Hofe
genommen und weggetragen. Die weil aber den-
noch aus euer Frage nicht zu befinden / daß ihr sol-
che Bienen gefast / und in euer Gewehr bracht;
So hat auch an solchen wilden und nicht gefasten
Bienen / vermöge der Rechte / kein Diebstahl be-
gangen werden können; Und demnach wird der
Gefangene seines Gefängniß auf einen gewöhn-
lichen Unfrieden billich entlediget / B. N. W.
Berlich. p. 5. conel. 50. n. 10. Philipp. in us. pract. In-
stit. eclog. 5. Secus est, si consuetudine aliud sit in-
troducendum, ut si apes ad jus venandi pertineant,
quod jus probandum est, cum naturalis præsum-
tio sit pro subditis. l. 19. C. d. episc. & cler. & illa præ-
sumtio potentior est, quæ jure communi inhaeret,
quàm quæ speciali Cravett. Conf. 258 Equidem
Noe Meurer von Forstlicher Ober-Herrlichkeit und
Gerechtigkeit part. 2. rubr. Von Eigenschafft der
Immen ait: Und giebt der gemeine Gebrauch und
Erfahrung / daß die Immen / wie andere Thier in
Forst gehörig / Wild / niemand / auch keinen Unter-
thanen / ohn des Forst-Herrn wissen und Bewilligen /
die auszuhauen. Num verò universalis illa sit,
consuetudo dubitatur, cum multis in locis inclu-
sio

sio apium in naturali suo statu relicta adhuc conspicitur.

Th. V. Ex prædictis constat, quod sicut apes cuique eximere licet *l. 26. ff. d. furt.* ita & favos, quos fecerunt, h. e. domos, & cellulas melle plenas & congeriem mellis, quam apes ex cera fingunt, sine furti vitio ad se recipere, quasi rem jure naturæ communem *d. §. 14. Inst. d. rer. divis. & d. l. 26. ff. d. furt. & in l. 5. §. 3. ff. d. acq. rer. dom.* Manz. in comment. ad. d. §. 14. Inst. d. r. d.

Th. VI. Quid verò, si apium examina in arbore aliena pendeant, num quis alius ita fundum ingredi possit, apesque includere, eum in finem, ut dominus earum fiat? Respond. in §. 14. Possè quem alterum prohibere, ne ingrediatur, & auferat, sc. si res integra est. Sin autem fundum ingressus apes includerit, & sic res non amplius integra sit, includentis sunt apes; dominum verò alicujus rei nemo prohibere potest, ne in alieno quidem fundo, quo minus rem suam auferat *arg. t. t. ff. d. gland. legend.* Manz. *d. l.* Ab hoc tamen jure recedit Caroli M. Constitutio, relata Meurero *part. 2. rubr. Von Immen.* Istes/das Immen auffliegen/und fallen auf einen Baum/ und Er denen drey Tage nachfolget/ so soll Er jenen sagen/ des der Baum ist/ daß Er mit Ihm gehe/und daß Er seine Immen gewinne/ sie sollen mit einander dargehen / und mit Ayn an

den Baum schlagen / und mit Kolben / oder womit
sie mögen / doch also / daß sie den Baum nicht ver-
seeren / noch verderben; oder fället Er an einen
Zaun / oder auf ein Haus / oder woran es fället /
so ist dasselbe Recht als um den Baum / wenn Er
an den Baum die Schläge thut / die hievor genant
sind / was der Timmen herab fallen / die sollen sein
sehn / und was darauf bleibet / die sind jenes / des
der Baum ist.

Th. VII. De Jure Justiniano apes adhuc
captæ vel inclusæ nostræ sunt, eousque, donec nostra
custodia coerceantur. Sin autem consuetudinem &
animum revertendi seu revolandi deposuerint (eum
autem deposuisse præsumuntur, si conjunctim
omnes, & gregatim, ut ita loquar, evolaverint, sua
alvearia reliquerint *arg. d. l. 5. §. 5. in fin. ff. d. agr.
rer. dom.* quoniam apes nunquam alvearia sua
sola & vacua relinquunt, sed semper aliquæ
ibi reperiuntur, quæ custodiam illarum habent
Berlich. *c. l. n. 16.* vel custodiam evaserint, & oculos
nostros effugerint, vel ita sint in conspectu, ut diffi-
lis sit earum persecutio, nostræ esse desinunt & rur-
sus occupantis fiunt. *d. §. 14.* ita tamen, ut si dominus
apium eas evolare viderit, & insecutus fuerit, illam
neutiquam amittat *l. 1. §. 4. d. acquir. rer. domin. nec,*
si alius prævenit, & cœperit, illius fiant, sed do-
mino restituere tenetur *d. l. naturalem §. §. 4. vers.*
donec.

donec in conspectu ff. d. acq. rer. dom. Ut autem de præventionem eò melius constare queat, dominus facere potest signum in arbore, ex quo apparet, quod dominium & possessionem apum & melis acceperit Joh: Bajard. in addit. ad Jul. Clar. tit. 5. Sentent. §. furtum n. 6. Si verò nova illa soboles infcio & ignorante domino emigraverit, tunc illa occupantis erit, licet vel maximè dominus postea eam viderit, & ex suis alveis evolasse probare possit Schneideivv. ad §. apum 14. Inst. d. rer. div. quia semel ejus dominium evasit & in naturalem libertatem se recepit, ideoque meritò occupantis efficitur. §. 12. vers. quicquid. d. rer. div.

Th. VIII. De Jure Saxonico dubium videtur, num examen apum evolans ad vicinum, huic acquiratur, ut capiens non teneatur domino persequenti eas restituere; annon potius standum sit jure communi, & saltem dominus fundi propior sit persequente, saltem ad hoc, ut prohibere possit prohibentem ab ingressu fundi sui? Posterius nonnulli adstruunt, nec admittere volunt differentiam inter Jus Saxonicum & Civile, propter verba in text. Weichbild. art. 119. ibi: *Flucht ein Bienen-Schwarm aus eines Mannes Haus oder Hof zu seinem Nachbar / er ist den Schwarm näher zu behalten / denn jener / der ihm nachfolget / denn die Biene ist ein wilder Wurm.* In-

de Matth. Berlich. *part. 5. conclus. 50.* dicit dominum fundi propiorem esse persequente, non ratione acquisitionis, sed quod prohibere persequentem ab ingressu fundi sui possit. D. Strauch. *dissert. 6. th. 18.* add. Schulz. *Synops. instit. ad tit. d. rer. divis. lit. L.* Verum de Carpz. *p. 4. c. 36. d. 4.* prius, sc. examen apum evolans ad vicinum ipsi statim acquiri, asserit, & in practica fori Saxonici illud observari atque ita fuisse pronunciatum. Placet distinctio Dn. D. Christian. Thomasi *in annotat. pract. ad Strauchii dissert. 6. th. 28.* qui tres quaestiones format: *Prima* est, an apes meae victus causa evolantes à vicino, qui in campo suo, aut horto, eas deprehendit, includi possint aut occupari? & hanc negat Berlich. *s. l. n. 17.* neque est differentia inter Jus Sax. & Civile. *Secunda* est, an examen apum ad vicinum evolans, à vicino possit occupari, verusque dominus ab ingresso fundi arceri? quam affirmat Carpz. *c. l.* in quo casu diversitas est jurium, civilis & Saxon. nam de jure civili vicinus meus tenetur pati, ut ego recipiendae feræ meae bestiae gratia ipsius fundum ingrediar vid. Locam. *quest. Justin. 122.* *Tertiam* est, an hoc altero casu ipso jure acquirantur apes vicino, an verò opus sit occupatione, ita ut si tertius eas occupet, & à tertio apes sint acquisitæ? Ea negatur, scil. apes non ipso jure acquiri vicino sed

sed mediante occupatione ; ac dominum apum posse eas rursus sibi subicere, nisi à vicino prohibeatur, aut apes jam ab alio sint iterum occupatæ per inclusionem in alveum ; quod idem facere potest tertius, in quo rursus inter jus Saxon. & civile differentia, per dicta *ad quest. 2.*

CAPUT III. & Ultimum.

DE FURTO APUM ET RELIQUO EARUM JURE.

SUMMARIA.

- I. *Apum inclusarum furtum sit.* II. *Num verò apum & favorum fures pœna laquei punire possint?* III. *Damnus inferens apibus alienis domino ad interesse tenetur.* IV. *Si quis apes in muris positas necet, eò majori pœna efficiendus est.* V. *Ratione mellis collecta quoadq; imponitur.*

Th. I.

HActenus dictum est de inclusione apum. Jam videamus *de apibus inclusis*, quarum domini effecti sumus, si eas amittimus, quod fit, si illarum furtum fiat, vel damnum illis inferatur. Inclusæ quando retinentur ab aliquo, dubium non est, furtum in iis committi, quia non res communes, sed res alienæ invito domino contractantur *arg. §. 1. Inst. d. oblig. que ex delict.* Et jure Electorali Saxonico *p. 4. c. 36.* fures apium & favorum, perinde ac reliqui fures puniuntur.

Ita

Ita Dnn. Scabini Lipsiensis responderunt: Hat nun bemeldte Inquisitin in gutem bekannt und gestanden / daß sie bey Nacht / als ihr Mann geschlaffen / über die Wand gestiegen / die zween Bienenstöcke ausgeschnitten / und das Honig daraus genommen / daher solche Bienenstöcke / so auf 5. Thaler geschätzt / dermassen verderbet / daß sie sich schwerlich wieder erholen werden / wie denn auch das Honig allein / so man bey Inquisitin gefunden / 18. C. werth gewesen &c. So wird sie wegen solchen begangenen und bekannten Diebstahls / mit zeitlicher Landes-Vertweisung billich in Straffe genommen. B. N. W.

Th. II. *Num verò fures apium & favorum, si furtum magnum & quinque solidos excedens fuerit, poena capitis possint puniri?* quæstionis est. Resp. Si poena laquei statuta in fures aliarum ferarum justa est, quare non ea in fures apum statuta legitima sit, non solum, quando in ipsis apibus, sed etiam in earum favis sit & melle *Constit. Elect. Sax. 36. p. 4.* Jacob. de Bellovis. *in pract. crimin. cap. 20. num. 52. vers. si modica animalia.* Aut. *Consult. Constit. Saxon. tom. 2. part. 4. quæst. 30.* Si verò quinque solidos non excedit, ejusmodi fures arbitrariè sunt puniendi, vel carcere, vel relegatione, vel etiam fustigatione Berlich. *p. 5. concl. 50. n. 7.* Equidem existimat D. Carpzov. *p. 4. c. 36. d. 2.*

d. 2. ut *§ in pract. crim. p. 2. qu. 81. num. 54.* etiamsi furtum sit magnum, fures apum & favorum laqueo non esse puniendos, cum æstimatio apum & favorum respici & considerari debeat, quæ tamen semper incerta sit, & veritas nunquam explorari possit; & ita judicatum refert. Verùm, quando ejusmodi fur fatetur, se tot aureos pro melle accepisse, & dominus apum juratò dicat, quod alveum tanti habuerit, si vendidisset, quare non paricum aliis furibus pœna debeat affici?

Th. III. Damnum inferens apibus alienis, v. g. si occidat eas minuarve, tenetur domino ad interesse actone Legis aquilæ per *l. si. quis. 49. pr. ff. ad L. Aquil.* in qua dicitur, quod apibus alienis fumo facto fugatis vel necatis, actione in factum teneatur is, qui hoc fecit, quia magis causam mortis præstitisse videtur, quam occidisse. Brunnem. *ad d. l. 49. d. L. Aqu.* Quin & judicem hoc casu pœnam arbitrariam delinquenti tutò imponere, aut saltem multam pecuniariam ab eo exigere possit, non dubitandum Carpzov. *p. 4. c. 36. d. 3.* & ita refert responsum Scabinor. d. anno 1620. Hat H. H. im nechstverschienen Martio, als die Sonne warm geschienen / und ein schöner heller Tag gewesen / eine Schüssel mit Honig / unter welches / wie vermuthlich / auch andere Sachen vermischet / in seinen Garten gesetzt / und als seiner

D

Nach:

Nachbarn Bienen dieses gerochen / häufig zuge-
flogen / und sich angehänget / hat er viel derselbi-
gen mit einem Span zerdrucket und umgebracht /
immittelst aber seine eigene Bienen / damit sie nicht
gleichesfalls her zu fliegen möchten / in seiner Scheu-
er verwahret / und mit Tüchern bedecket / und als
solches durch seine Nachbarn gerüget worden / hat
Er zu seinem Behelff nur dieses angeführet / er hät-
te sie vor Raub-Bienen gehalten / welche den Sei-
nigen ihr Honig entführen wollen &c. So ist vorbe-
meldter H.H. seinen Nachbarn den Abgang der Bie-
nen und dahero rührenden Schaden / so viel ein jeder
bescheinigen wird / zu erstatten schuldig / und mag
willkührlichen entweder ein 3. oder 4. Tage lang
mit Gefängniß / oder um eine ziemliche Geld-
Busse seinem Vermögen nach / jedoch daß sich die-
selbige über ein Silber-Schock nicht erstrecke / in
Straffe genommen werden / **B. R. W.** Ex qui-
bus inferre licet, quod qui facit quo rapaces fiant
apes propriae, ut furentur alveos aliorum, vel qui
sciens tales habet, vicinis vel aliis, si probari pos-
sit illatum damnum, ad interesse teneatur, &
arbitrariè puniri jusfit. add. Quintilianum *decla-
mat 13.* qua pauper diviti intendit litem damni in-
juria dati, ob apes suas veneno interfectas. *Th IV.*
Apes positas in muris, ut eò major
illius loci sit securitas, & si quis transilire eos
velit,

velit, ab aculeatis hisce animalculis ens amoveatur, necans, eisve damnum inferat, eò majori afficiendus est pœna, quò sanctiora sunt loca *arg. §. 10. Inst. d. rer. div. vid. Zeiller. cent. 5. ep. p. 506.*

Th. V. Cœterum ratione mellis collecta nonnullis in locis solvitur, præsertim ubi magna est apium copia. In Polonia & Lituania cura earum frequens est in Sylvis ad mulsi confectionem, & ut ad vicinos exteros transferatur mel & cera. Et tanta est ibi mellis abundantia, ut passim & liberè in rupibus, concavisque arboribus id inveniatur, etiam quandoque ab apum examinibus destitutum. *Joan. Ludov. Gothofred. in Archontologia Cosmica lib. 7. n. 14. fol. 401. col. 1. ex quo Rex Poloniae magnum vectigal percipit Klock. de arario lib. 2. cap. 7. n. 2. Plura qui de apum doctrina desiderat, adeat Simon. Majol. diar. Canicular. lib. fol. 93. & seqq. Caspar. Dornav. in Amphitheatro Sapientie Socraticæ jocosoriae in encomio apum. Theol. Höpping. in tr. d. jur. insign. c. 9. Tantum.*

COROLLARIA.

I.

Mulierem non esse hominem qui dicie, hominis nomine indignus est.

II.

Judex propter injustam capturam & incarcerationem rectè convenitur actione injuriarum.

III.

* * *

III.
Princeps subditis suis jure prohibet venationem.

IV.
Jus venandi ad Regalia pertinet.

V.
Princeps mortis supplicio in transgressores venationum animadvertere potest.

VI.
Injuria subditis non fit per inhibitionem, ut à venatione ferarum bestiarum abstineant.

VII.
Subditi & rustici operas illas impensis propriis prestare debent; non verò dominus venationis.

VIII.
Matri competere usumfructum in bonis, que ad liberos pertinent, moribus introductum est.

Apis, quod optimum, legit. Sagax lata
inservit ætati, nec otium admittit
iners, ut à labore gaudeat fructu
dulcissimo. Qui tempore utitur prudens,
qui seriam virtutibus dicat mentem,
& improbo prorsus labore defudat,
is laureà tandem virebit æterna.

*Politisimo Dn. Killmaro Jurium Cultori indefesso
de egregio legalis eruditionis specimine animatus
gratulator, illudq; multivarios fructus ex voto pa-
terno ut ferat, seridè exopto*

P R Æ E S.

EN! Apis ingeniosa legit de gramine mella:
Præclara ex Juris floribus arte legit.

*Paucula hæc Nobilissimo ac elare docto Dn. Johanni Nico-
lao Killmar, Jurium peritissimo, Auditori suo constan-
tissimo, Commensali suavisimo gratulabundus dedit.*

JO. CHRISTOPH. Hartung / Phil. & J. U. D.

* * *

94 A 7367

ULB Halle
002 415 674

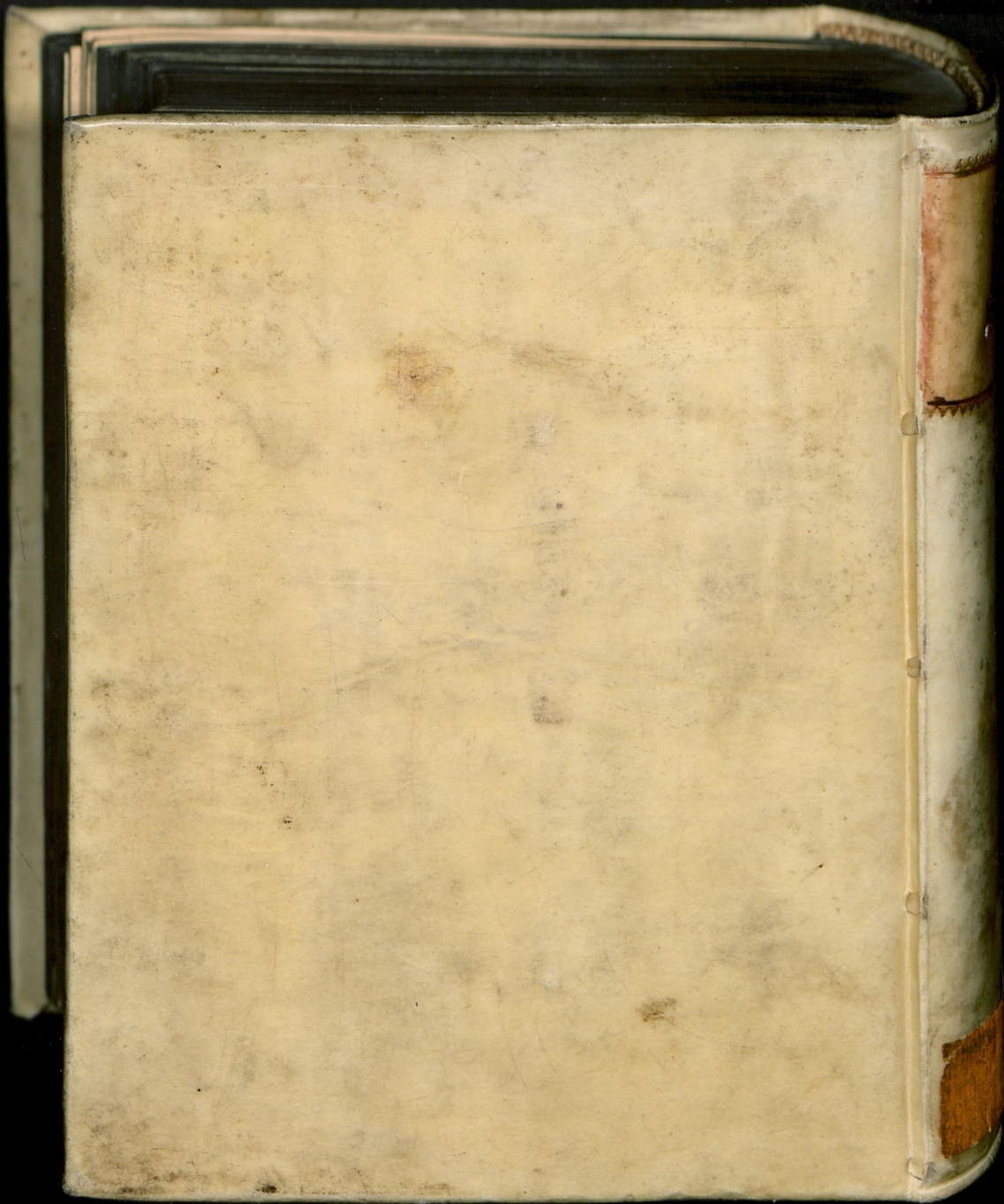
3

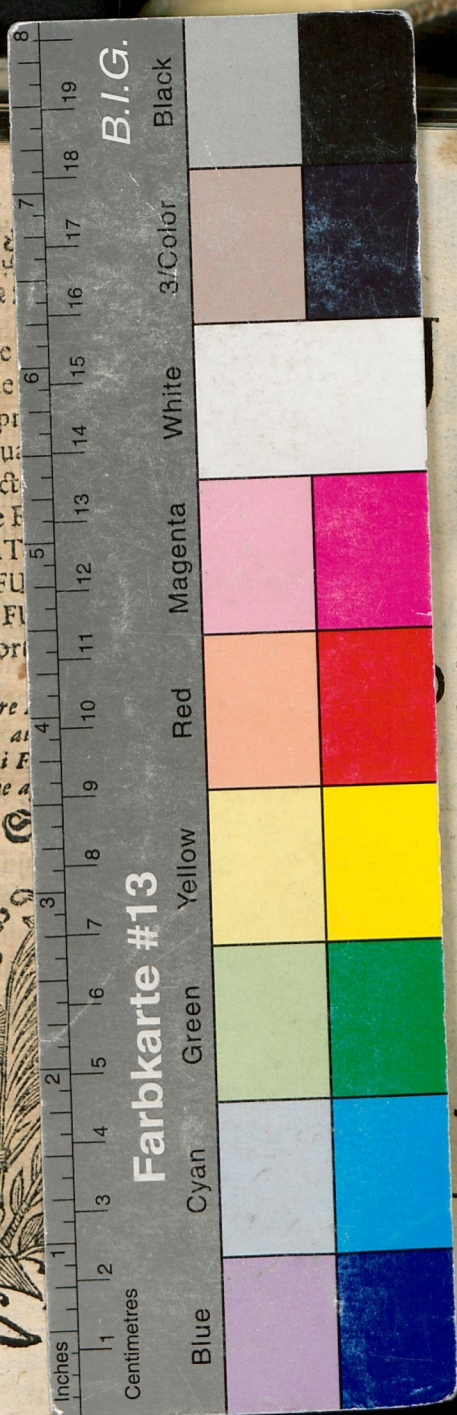

Sb.

VD17

10

C. D.
DE
URE APUM

Bom
Bienen-Recht.

SUB PRÆSIDIO
N. PETRI MÜLLERI JCTI,
Confiliarii Saxonici, Pandect. Professoris, Curia
Provincialis, Facultatis Juridicæ ac Scabinatus
Assessoris & Decani,

ad d. Augusti.
Anno Christ. MDCLXXXV.

In Auditorio Jctorum.

disputabit
JOH. NICOLAUS KILLMAR,
Stolbergâ Cheruscus.

Editio Quarta.

IENÆ, Literis EHRICHIANIS.
Anno 1711.

